

Kunnskapsdepartementet
Deres ref. 26/4230.

Innspill til ny nasjonal strategi for realfag og teknologi

Lektorlaget takker for muligheten til å gi innspill til
Kunnskapsdepartementets arbeid med realfags- og teknologistrategi.

Lektorlaget består av 10 000 medlemmer, der flertallet er lektorer som underviser i videregående opplæring og på ungdomsskolen. Vi har 15 fagutvalg, hvorav fire er realfagsutvalg. Disse er bekymret over at stadig flere elever velger bort realfagene og at elevene ofte ikke har det faglige grunnlaget for å henge med i fagene. Dette er nært knyttet til problemene i matematikkfaget der kunnskapsnivået har gått kraftig ned etter 2020. Matematikkfaget utgjør en stor del av kjernen i realfagene, spesielt i fysikk og kjemi.

Vi i Lektorlaget er opptatt av at kompetansefallet ikke gjelder kun for realfag. Vi har ingen tro på tiltak som kun bidrar til å løfte noen fag. Eksempelvis vil det være avgjørende for nivået i realfag at elever utvikler god lese- og skrivekompetanse.

Vi vil understreke at elever som begynner på videregående har for lavt nivå også innenfor både lesing, skriving, fremmedspråk og allmennkunnskap, og at også andre fag, f.eks. fremmedspråk, har utfordringer med rekruttering. Kunnskapsdepartementet bør være like opptatt av å finne gode tiltak for å styrke språkkompetansen i Norge, og vi vil advare mot innføring av tiltak for å løfte realfag som samtidig går på bekostning av andre fag. Derfor legger Lektorlaget vekt på tiltak som vi mener vil løfte elevenes kompetanse i alle skolens fag. Vi gir innspill til

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

problembeskrivelsen og foreslår tiltak for grunnskole, videregående opplæring og lærerkompetanse og for de to strategiområdene.

Utfordringsbilde og ambisjonsnivå

I en framtid hvor samfunnet i enda større grad blir teknologiorientert og digitalisert vil Norge være helt avhengig av utbredt realfaglig og teknologisk kompetanse. Derfor er det bekymringsfullt at færre elever velger realfag i videregående opplæring, da en minsker rekrutteringsgrunnlaget til en rekke studier i høyere utdanning som er vesentlige for samfunnet.

Nedgang i elevresultater og sviktende forkunnskaper

For mange elever starter sin videregående opplæring uten å ha de nødvendige forkunnskapene på plass. De har lave skolepoeng fra grunnskolen, eventuelt har de vært unntatt vurdering i en rekke fag. Dette gjelder også for realfagene. Utfordringsbildet er ytterligere dramatisert gjennom de ferske PISA 2025-resultatene. For første gang siden 2006 ligger norske elever under OECD-gjennomsnittet i matematikk, lesing og naturfag. Siden 2015 opplever vi et massivt kompetansefall: norske elever har sunket med 50 poeng i matematikk og 60 poeng i lesing. Andelen norske 15-åringer som presterer under det kritiske minimumsnivået for å være rustet til videre utdanning og arbeidsliv (mestringsnivå 2), har økt drastisk siden 2015. I naturfag har andelen økt fra 19 % til 29 %, i lesing fra 15 % til 34 %, og i matematikk presterer nå hele 38 % under denne grensen.

Samtidig viser PISA 2025-analysene at det faglige forfallet i toppen av skalaen er akutt. Andelen høytpresterende elever på de to øverste mestringsnivåene (nivå 5 og 6) har sunket til et historisk lavt nivå på nøyaktig 5 % i alle de tre fagområdene i 2025. I matematikk betyr dette en mer enn halvering fra 11 % i 2015, og i lesing har andelen høytpresterende gått ned fra 12 % til 5 % i samme tiårsperiode. Selv om det faglige bunnivået har svekket seg og den faglige spredningen har økt, viser tallene at krisen rammer hele prestasjonsskalaen.

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

Dette faglige fundamentet er spesielt kritisk for å snu realfagskrisen. Når PISA 2025 viser at hele 38 % av norske 15-åringer nå presterer under det kritiske minimumsnivået i matematikk (mestringsnivå 2), er det urealistisk å tro at disse elevene kan mestre videregående realfag uten betydelige overgangstiltak. Konsekvensene av et manglende kvalifikasjonsprinsipp for elever er godt dokumentert av fellesskoleutvalget, som viser til at blant de 25% faglig svakeste elevene i grunnskolen som begynner på et studieforberedende program er det under 40% som fullfører i løpet av seks år. Den hyppigste grunnen til at denne elevgruppen ikke fullfører er at de stryker i matematikk.¹

Mangel på lærerkompetanse i realfag

I følge TIMSS-undersøkelsen i 2023 er det «53 prosent av 5. trinnselevne og 40 prosent av 9. trinnselevne [som] undervises av lærere uten spesialisering i naturfag».² Vi vet fra forskning at lærere med fordypning i faget gir bedre læring for elevene gjennom deres undervisningskvalitet.³ Det er innført kompetansekrav for undervisning, også for naturfag, men lokale skolemyndigheter og rektorer som setter lærere til å undervise i fag de ikke har fordypning i, straffes ikke med dagens system. Statistisk sentralbyrås kartlegging av undervisningskompetansen i grunnskolen i 2022 viser at det fortsatt er et stykke igjen før alle som underviser i matematikk og naturfag har undervisningskompetanse i faget. Her mener vi at det er på høy tid at undervisningskompetansehullet må tettes. Med solid

¹ Marte E.S. Ulvestad, Tora Kjærnes Knutsen, Magnus Eliasson Stubhaug, Otto Sevaldson Lillebø og Asgeir Skålholt, *Ulike veier, samme utfall? Betydningen av programstruktur og fagvalg på de studieforberedende utdanningene for gjennomføring, høyere utdanning og valgdeltakelse: Andre delrapport fra prosjektet KLAR2030* (Oslo: NIFU, 2026).

² <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/2024/timss-2023-kortrapport/>

³ Bergem, O. K., Kaarstein, H., & Nilsen, T. (Red.). (2016). Vi kan lykkes i realfag: TIMSS 2015 i Norge med trender fra 1995 til 2015. Universitetsforlaget / Utdanningsdirektoratet.

kvalifiserte naturfagslærere, vil en legge bedre til rette for motiverte elever som velger ulike typer realfagsfordypninger videre også.

Vi registrerer dessverre at unntaksbestemmelsene i opplæringsloven om at skoleeier kan ansette personell uten formell lektor- eller lærerutdanning i undervisningsstillinger benyttes i altfor stor grad. Lektorlaget ber departementet fjerne unntaksbestemmelsene og beskytte lærer – og lektortitlene.

Ambisjonsnivå for strategien

Lektorlaget mener regjeringens ambisjon må være todelt: Vi må snu rekrutteringssvikten slik at flere elever velger fordypning i realfag og teknologi, og vi må sikre at elevene har det faglige nivået som kreves for å mestre og fullføre. En av nøklene til å øke rekrutteringen er å sørge for at elevene opplever mestring og faglig trygghet i møtet med realfagene i grunnskolen og i videregående opplæring. For at dette skal skje, trenger vi kvalifiserte faglærere i skolen, da ingen tiltak rekrutterer bedre til realfagene enn høyt kvalifiserte lektorer og lærere.

Vi må sørge for at elever får et solid realfaglig grunnlag i grunnskolen og i videregående opplæring, slik at realfagene kan oppleves som oppnåelige og attraktive valgmuligheter i høyere utdanning.

I møte med den teknologiske utviklingen er det helt essensielt at skolen sikrer en bred teknologikompetanse, KI-forståelse og etisk dømmekraft hos enhver elev. Vi viser her til ICILS-undersøkelsen fra 2023, som skriver at 40 prosent av 9. klassingene i undersøkelsen presterer på det laveste nivået i prøven om digital kompetanse.⁴ Lektorlaget mener at et bidrag til å løfte i

⁴ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/2024/icils-2023-digital-kompetanse-og-algoritmisk-tenkning-hos-norske-niendeklassinger/>

denne kompetansen bør være å innføre egne teknologifag i både grunnskolen og videregående opplæring.

Forslag til tiltak

Lærer- og lektorkompetansen i realfag må heves

Vi må fjerne unntaksmulighetene i opplæringsloven som gjør at rektorer kan ansette ufaglærte i lærerstillinger. Lektorlaget viser til Fellesskoleutvalgets forslag her.⁵ På studiespesialiserende utdanningsprogram, hvor en med Fullføringsreformen har ambisjoner om å øke studieforberedtheten og tilby fordypning på et høyere nivå enn i dag, mener Lektorlaget at det på sikt må stilles krav om at alle som underviser i programfag har minst 90 studiepoeng fordypning i undervisningsfaget. Dette vil sikre at realfagslærere er godt kvalifiserte til å løfte det faglige nivået i undervisningen, og til å motivere elevene til å prioritere realfag. For å gjøre PPU mer attraktivt, anbefaler vi en turnusordning som gjør at vi på raskere vis kan rekruttere personer med relevant kompetanse fra arbeidslivet til skolen.

Lektorlaget anbefaler at den nye realfagsstrategien formulerer følgende tiltak:

- Opplæringsloven § 17-3 endres slik at unntaksbestemmelsen som tillater midlertidig ansettelse av ukvalifiserte i undervisningsstillinger fjernes.
- Det forskriftsfestes krav om minimum 90 studiepoeng i fagene det undervises i for å undervise på programfagnivå i videregående opplæring.
- Det innføres en forskriftsfestet rett til faglig og fagdidaktisk videreutdanning hvert femte år for faglærere i realfag.
- Det prøves ut en lønnet turnusordning hvor den ansatte tar teori på universitet eller høyskole, som en erstatning for dagens PPU.

⁵ NOU 2026:10 *Fellesskolen*, s. 17. Kunnskapsdepartementet.

Invester i videreutdanning

I matematikkfaget er andelen som underviser uten studiepoeng lav.⁶ Dette skyldes en satsing på videreutdanning over tid, herunder gjennom strategien «Kompetanse for kvalitet». Med et nytt helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling ble målgruppene for ordningene betydelig utvidet, uten større økonomiske rammer for etter- og videreutdanning for lærere og lektorer. Våre medlemmer varslar om at det har blitt vanskeligere å få ta videreutdanning enn tidligere. Om Kunnskapsdepartementet mener alvor med en realfagssatsing, må en være villig til å investere i videreutdanning for lærere. Vi må sørge for at alle naturfagslærere i landet faktisk er naturfagslærere.

Lektorlaget ønsker innføring av teknologifag i grunnskolen og videregående opplæring

Skolen må sørge for at elever utvikler KI-forståelse, kritisk tenkning og etisk dømmekraft. Lektorlaget mener elever bør lære om hvordan ulike KI-verktøy er bygd opp, om KIs algoritmer, data, bias og treningsgrunnlag, før en kan starte en lærerveiledet utprøving av bruk i fagene. Grunnskolens barnetrinn bør skjermes for KI-bruk, og en slik opplæring om verktøy og utprøvende bruk bør tidligst foregå på ungdomstrinnet.

Lektorlaget mener det bør utvikles et eget teknologifag for både grunnskole og videregående opplæring. Udir utreder for tiden et eget teknologifag i grunnskolen, og en kan se for seg at teknologifag blir et såkalt retningsfag som del av den nye foreslåtte retningen «Naturvitenskap, teknologi og realfag» i Udirs innledende forslag til rammeverk for innhold og struktur.

Vi mener i tillegg at Utdanningsdirektoratet også bør utrede om det er behov

⁶ <https://www.ssb.no/utdanning/grunnskoler/artikler/laererkompetanse-i-grunnskolen.hovedresultater-2021-2022>

for et teknologifag (nivå 2) som fellesfag i videregående opplæring, med en egen innretning for henholdsvis yrkesfaglige og studieforberedende retninger. Et slikt fag bygger da på grunnopplæringen i teknologifaget for ungdomstrinnet (nivå 1).

Å lære om teknologiene mener vi er nødvendige for å bli kritiske medborgere og arbeidstakere. Teknologikunnskap må ikke forbeholdes kun elevgrupper som spesialiserer seg innen realfag og teknologi. For å sikre faglighet og progresjon i arbeidet med elevenes digitale kompetanse, må det stilles kompetansekrav for undervisning også i teknologifaget. Vi mener at digital kompetanse, inkludert bruk av KI, bør bli en del av et mulig teknologifag, heller enn at det skal betraktes som en grunnleggende ferdighet i læreplanverket.

En teknologistrategi må bygges på kompetanse i befolkningen, og da er lærere og lektorer et naturlig startsted. Et nytt fag fordrer endringer i lærer- og lektorutdanningene, og et omfattende videreutdanningstilbud. Bruk av digitale verktøy i skolen forutsetter kompetente lærere som kan vurdere og avgjøre hva som er hensiktsmessig bruk, gitt skolens formål. Etter- og videreutdanningstilbud bør inkludere hvordan digitale verktøy, også digitale verktøy med kunstig intelligens, kan brukes som læringsstøtte for elevene.

Lektorlaget anbefaler at den nye teknologistrategien formulerer følgende tiltak:

- Det utvikles et eget teknologifag på ungdomstrinnet og i videregående opplæring for å ivareta opplæring i digital kompetanse, KI-forståelse og digital etikk.

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no**BESØK**

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

Differensierte opptakskrav og poenggrenser for opptak til studieforberedende løp

Lektorlaget støttet Liedutvalgets kvalifikasjonsprinsipp, hvor elevene må ha et kunnskaps- og ferdighetsnivå i fag for å starte undervisning på neste nivå og kunne følge undervisningen der. I tråd med dette mener Lektorlaget det bør innføres poenggrenser for opptak til videregående opplæring, særlig for studiespesialisering (ST).

Dette vil bidra til å sikre at elevene som går på vgs generelt, og ST spesielt, har de nødvendige faglige forutsetningene for å lykkes og trives, også i møte med matematikk og andre realfag. Elever uten de nødvendige faglige forutsetningene må få tilbud om et tilpasset studieprogram eller et ekstra forberedelsesår. På lik linje med at elever skal være studieforberedte, må vi også snakke om å være faglig rustet for videregående opplæring, altså at man har med seg det nødvendige fundamentet av kunnskaper og ferdigheter fra ungdomsskolen. Det er viktig å ha høye faglige krav i realfag, men også i andre fag. Vi ønsker ikke en skole hvor elevene oppfatter realfag som vanskeligere enn andre fag, og dermed velger dem bort for å få best mulige karakterer på vitnemålet.

Norsk Lektorlag foreslår at den nye realfagsstrategien formulerer følgende tiltak:

- Det innføres nasjonale poenggrenser for opptak til studiespesialiserende utdanningsprogram for å sikre at elevene er faglig rustet for videregående opplæring.
- Elever som tas inn med svake faglige forutsetninger skal sikres rett til et tilrettelagt forberedelsesår eller innføringsfag før de starter på det ordinære løpet.

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

Vi trenger læreplaner med en tydeligere faglig progresjon

Et av målene med fagfornyelsen var å legge til rette for tydeligere faglig sammenheng og progresjon. Evalueringen viser imidlertid at ambisjonen om et tydeligere faglig innhold bare delvis er realisert. Lektorlaget mener at tilegnelse av fagkunnskap er den første og viktigste byggesteinen i elevers utvikling av kompetanse. Faglig utforskning, sammenligning og drøfting må bygge på fagkunnskap. Det er opp til den enkelte faglærers profesjonelle skjønn å vurdere om, når og hvordan man skal jobbe med kunnskapstilegning.

Skolefagenes læreplaner og vurderingsordninger må tydelig definere forventet progresjon og faglig nivå gjennom klare mål for opplæringen i hele skoleløpet. Vi mener læreplanene bør inneholde konkrete og tydelige kunnskapsmål om hva elevene skal lære på hvert trinn, og at progresjonen i fag må være tydelig i alle læreplaner.

Læreplanene i matematikk for 1.-10. trinn ble nylig justert i en slik retning. Når hver læreplan blir gjennomgått hver for seg, risikerer vi stort sprik i læreplanverket. Vi oppfordrer KD til å ta diskusjonen om hva som er en hensiktsmessig læreplanstruktur videre med hele skolesektoren, også i forkant av at det nedsettes læreplangrupper som del av gjennomgangen av framtidig innhold og struktur i videregående opplæring som del av fullføringsreformen. Lektorlaget ønsker mer innholdsbaserte læreplaner.

Færre elever i klasser med praktiske/utøvende fag

Å sørge for at realfagenes praktiske og utøvende karakter får plass i undervisningen, fordrer et elevtall som gjør det forsvarlig å kunne innrette undervisningen på praktisk vis. Programfagene i realfag har tidligere vært preget av håndterbare klassestørrelser, men i dagens klasserom er det ikke uvanlig at klassene overskrider 30 elever, noe som gjør utforskende og

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

engasjerende forsøk på naturfagslaben til en øvelse som fort utfordrer skolens HMS-regelverk. Å sette et makstak på 24 elever for alle undervisningsgrupper, samt å ha muligheten til å dele klassene i to gjennom delingstimer i realfagene vil være virksomme tiltak for å legge til rette for engasjerende realfagsundervisning.

Lektorlaget anbefaler at den nye realfagsstrategien formulerer følgende tiltak:

- Det innføres et nasjonalt makstak på 24 elever i klasser.
- Det innføres en mulighet til å dele klassene i to gjennom delingstimer i realfagene.

Andre tiltak

Arbeidet må forholde seg til digitaliseringsstrategien for skolen

I utviklingen av teknologistrategien må arbeidet forholde seg til regjeringens allerede vedtatte «Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole 2023 - 2030». Lektorlaget savner informasjon om status og om hvordan denne er fulgt opp av KD og KS, og på hvilke måter departementet nå vurderer at mål og tiltak er overførbare til en ny teknologistrategi.

Øremerkede midler til utstyr, ekskursjoner og elevmobilitet

Selv om årsakene til at elevene velger bort realfagene er sammensatte, bør ethvert tiltak som kan bidra til å gjøre realfagene mer attraktive å velge bli mottatt positivt. Eksempler på dette kan være øremerkede midler til ekskursjoner og elevmobilitet innenfor utdanningsprogrammene med lave søkerfall, med formål om å sørge for at elevene kan oppsøke relevante fagmiljøer og læringsarenaer nasjonalt så vel som i utlandet. Dette er

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

midler som i en utfordrende kommunal- og fylkeskommunal økonomi ofte blir prioritert bort dersom tiltakene ikke er lovpålagte.

Lektorlaget anbefaler at den nye realfagsstrategien formulerer følgende tiltak:

- Statlige midler øremerkes for å sikre elever tilgang til oppsøkende læringsarenaer, vitensentre og bedriftsbesøk.

Sørg for fagrelevant videreutdanning i digital kompetanse og KI for lærere og lektorer

En spørreundersøkelse fra oktober 2023 viste at 4 av 5 lektorer mener de ikke har fått god opplæring i profesjonsfaglig digital kompetanse. Etter den tid har mulighetene for lektorer til å få relevant og god etter- og videreutdanningsordningene blitt ytterligere forverret.

I underkant av halvparten av lektorene bruker KI-verktøy sammen med elevene i opplæringen. Det viste en spørreundersøkelse blant våre skolemedlemmer fra april i år. Samtidig oppgir 54 % egen utforsking som den viktigste kilden til kompetanse om bruk av KI i skolen. Kun 2,6 % og 1,2 % oppgir henholdsvis videreutdanning og etterutdanning som viktigste kompetansekilde.

Lektorlaget anbefaler at den nye teknologistrategien formulerer følgende tiltak:

- Det må utvikles videreutdanningstilbud for lærere innen fagspesifikk bruk av digitale verktøy og kunstig intelligens.
- Videreutdanning innen fagspesifikk bruk av digitale verktøy og kunstig intelligens må prioriteres høyt innenfor system for kompetanse – og karriereutvikling.

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512

Teknologiinnføring uten forankring og personvern som en vedvarende utfordring

En ny realfags- og teknologistrategi må ta innover seg den akutte oppmerksomhets- og konsentrasjonskrisen som nå dokumenteres i norske klasserom. I PISA 2025 oppgir 31% av norske elever at de blir distraheret av å bruke digitale ressurser i «de fleste» eller «alle» timer. Også digitale verktøy som tas i bruk må sees på med et kritisk blikk. Fellesskoleutvalget peker blant annet på at ukritisk bruk av avanserte verktøy som CAS (Computer Algebra System) i matematikkfaget kan svekke elevenes reelle matematiske forståelse.⁷ Når teknologien overtar selve tenkningen, uteblir den dype faglige læringen. Det er derfor viktig å sikre at elevene har god tilgang til trykte læremidler av høy kvalitet også i videregående opplæring, da vi vet at det bidrar til økt konsentrasjon, fordypning og faglig forståelse. Vi viser til vår høringsuttalelse om trykte læremidler (22.9.2026).

Personvern for elever og lærere er en vedvarende bekymring, og må også inngå i en nasjonal teknologistrategi. I vår spørreundersøkelse sier 47 % at de har latt være å bruke KI i undervisningen av hensyn til elevenes personvern. Kun 10 % mener elevenes personvern blir ivaretatt i stor eller svært stor grad. At personvernet ivaretas, er skolemyndighetenes ansvar. Lektorlaget minner om at regjeringen i sin strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole med varighet fram til 2030 la som ambisjon at skolens digitale praksis skulle oppfylle ansatte og elevers rett til personvern, og at gode tekniske løsninger må ligge til grunn for en forsvarlig digital praksis i skolen.⁸ De samme poengene løftes i den nasjonale digitaliseringsstrategien som også løper fram til 2030. Både utdanningsmyndigheter og lærere opplyser generelt om å være for lite rustet til å benytte KI på hensiktsmessige måter i skolen, og det er med

⁷ NOU 2026:10 *Fellesskolen*, s. 72. Kunnskapsdepartementet.

⁸ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-digital-kompetanse-og-infrastruktur-i-barnehage-og-skole/id2972254/?ch=5#id0040>

andre ord fortsatt behov for tiltak som sikrer elevenes og lærernes personvern, spesielt når vi vet at bruken av digitale verktøy, også med KI, er så utstrakt i dagens skole.

Norsk Lektorlag anbefaler at den nye teknologistrategien formulerer følgende tiltak:

- Utdanningsmyndighetene og skoleeierne må sikre at digitale verktøy som tas i bruk i skolen ivaretar elevenes og lærernes personvern og oppfyller kravene til informasjonssikkerhet.
- Skoleeiere må pålegges å sikre god tilgang på trykte læremidler også i videregående opplæring.

Tilleggspoeng kan ikke fjernes før karakterulempen er rettet opp

Norsk Lektorlag har prinsipielt ment at ordningen med generelle tilleggspoeng burde utvikles for å unngå taktiske fagvalg for best mulige karakterer på vitnemålet, uten at elevene har planer om å gå videre med fagene i høyere utdanning. Ny forskning fra Universitetet i Oslo (CEMO, 2026) viser at det er en systematisk og merkbar karakterulempe ved å velge realfag fremfor andre programfag.⁹ CEMO-rapporten dokumenterer at den vedtatte halveringen til maksimalt 2 realfagspoeng fra 2028 vil føre til at elever som velger krevende realfagsløp, risikerer en ulempe i skolepoeng på inntil 1,75 poeng. Dette vil virke direkte motstridende mot målet om å øke rekrutteringen til realfagene.

Vi ber departementet undersøke hva som ligger til grunn for at realfagene medfører en karakterulempe, og vurdere kompensatoriske ordninger (som realfagspoeng) for å sikre at krevende fordypningsfag ikke velges bort.

Med fullføringsreformen har en ambisjoner om et høyere nivå på

⁹ Ofstad & Andersson (2026), s. 2.

studieforberedtheten enn i dag, og vi ber departementet sørge for at dette målet ikke tapes av siktet i arbeidet med innhold og struktur i framtidens videregående. Det må sikres progresjon i programfagene gjennom vg1, vg2 og vg3 for alle fagkategorier.

Samtidig må opptakssystemet hindre at elever spekulerer i å velge bort krevende fag i videregående opplæring av frykt for å svekke karaktersnittet sitt. Et alternativ er å vekte relevante fag tyngre ved opptak til spesifikke studieretninger, for eksempel gjennom at matematikk- og fysikk-karakterer teller mer ved opptak til teknologiske eller realfaglige utdanninger. Vekting av fagene bør også kunne gjøres etter vanskegrad, i scenarioer der det for eksempel er tenkelig at mer krevende matematikk kan vektes tyngre. Dette vil premiere reell faglig fordypning og motivasjon fremfor ren poengtaktikk.

Investeringer i fellesskolen lønner seg

Avslutningsvis vil vi vise til at Lektorlaget deler fellesskoleutvalgets beskrivelse av utfordringene kommunal sektor står overfor:

Fellesskolen er en viktig samfunnsinstitusjon, og investeringene i skolen må samsvare med samfunnets forventninger til hva skolen skal bidra med. Forventningene om en likeverdig opplæring i framtidens fellesskole krever en langsiktig prioritering av ressurser til skolen. Den demografiske utviklingen og presset på offentlige ressurser øker risikoen for at skoleøkonomien nedprioriteres.

At en stadig mindre andel av befolkningen er i yrkesaktiv alder fremover, gjør langsiktig prioritering av skolen enda viktigere. Skolen har strukturelle kostnader som må opprettholdes uavhengig av svingninger, og i tråd med Fellesskoleutvalgets vurderinger må lærernormen ligge fast for å sikre likeverdig opplæring.¹⁰ Skolepolitikken må derfor rettes inn mot

¹⁰ NOU 2026:10 *Fellesskolen*, s. 225. Kunnskapsdepartementet.

kjerneaktiviteten, der kvalifiserte lærere med solid fagkompetanse gis tid og rammer til å gi elevene undervisning av høy kvalitet. Det vil til syvende og sist også gagne realfags- og teknologikompetansen i samfunnet.

Vennlig hilsen

Helle Christin Nyhuus (sign.)
Leder
Lektorlaget

KONTAKT

T: 24 15 50 00

E: post@norsklektorlag.no

BESØK

Kongens gate 11

0153 Oslo

POST

Kongens gate 11

0153 Oslo

Org.nr. 879 495 512